

Άρειος Πάγος 176/1980,

Πηγή: Ποιν. Χρ. Τόμ. ΛΑ' 1981 σελ. 76

Περίληψη: "Έννοια αμελείας. - Ορθή και ητιολογημένη απαλλαγή του επιβλέποντος μηχανικού και του εργολάβου διά τας βαρείας σωματικές κακώσεις, τας οποίας υπέστη ελαιοχρωματιστής εκ της πτώσεώς του κατά την εργασίαν του, διότι εις την συγκεκριμένην περίπτωσιν δεν απητείτο προστατευτικόν ικριώμα ούτε ζώνη ασφαλείας. - Επί των εγκλημάτων εξ αμελείας δεν είναι νοητή συμμετοχή και ως εκ τούτου το ασκηθέν ένδικον μέσον δεν έχει επεκτατικόν αποτέλεσμα επί των συγκαταδικασθέντων. - Μειοψηφία, καθ' ην ισχύει το επεκτατικόν αποτέλεσμα όταν ταυτίζεται η αμέλεια των πλειόνων".

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος: Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης: ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΪΔΗΣ

Δικηγόροι: Ν. Παπαπολίτης, Αλ. Σακελλαρόπουλος, Αλ. Μπακράτσης

Επειδή, εκ του συνδυασμού των διατάξεων των άρθρων 26 § 1, 28 και 314 του Ποινικού Κώδικος, προκύπτει σαφώς ότι διά την ουσιαστικήν θεμελίωσιν του εγκλήματος της σωματικής βλάβης εξ αμελείας, απαιτείται να διαπιστωθή κατά την 1ην περίπτωσιν του άρθρου 28, αφ' ενός ότι δεν κατεβλήθη υπό του δράστου η κατ' αντικειμενικήν κρίσιν απαιτούμενη προσοχή την οποίαν οφείλει να καταβάλη υπό τας αυτάς πραγματικές περιστάσεις πας ευσυνείδητος και συνετός κατά το σύνηθες μέτρον άνθρωπος επί τη βάσει των νομικών κανόνων και της κρατούσης εις τας συναλλαγάς συνηθείας, αφ' ετέρου ότι ηδύνατο ούτος να προΐδῃ και αποφύγῃ, ως εκ των περιστάσεων και των προσωπικών ικανοτήτων του, τας προξενηθείσας εις τον παθόντα σωματικές κακώσεις ή την βλάβην της υγείας του και εκ τρίτου ότι υφίσταται αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της καταλογιζομένης εις τον δράστην πράξεως ή παραλείψεως και του αξιοποίνου τούτου αποτελέσματος. Εν προκειμένω, το δικάσαν Εφετεῖον ἐδέχθη ανελέγκτως εκ των εκτιμηθεισών παρ' αυτού αποδείξεων ότι ο αναιρεσίβλητος Β.Φ. ανέθεσεν εις τον 4ον αναιρεσίβλητον Σ.Δ. την εκτέλεσιν του έργου της ανεγέρσεως τριορόφου εν Ρόδῳ πολυκατοικίας, την επίβλεψιν του οποίου ανέλαβεν ως μηχανικός ο 2ος αναιρεσίβλητος Γ.Χ., ότι ο εργολάβος Σ.Δ. ανέθεσεν υπεργολαβικῶς την εκτέλεσιν των ελαιοχρωματισμών εις τον 1ον αναιρεσίβλητον Γ.Α. ὅστις προσέλαβε τον ελαιοχρωματιστήν Μ.Μ., ότι μετά την κατασκευήν του σκελετού της οικοδομῆς, αφηρέθησαν τα τοποθετηθέντα ικριώματα και ετοποθετήθησαν ἐπί των εξωστών υπόβαθρα διά την βαφήν των εξωτερικῶν τοίχων, ότι κατά τας τελευταίας ημέρας του Ἀπριλίου του ἔτους 1977, εἶχεν ολοκληρωθῆ ὁ ελαιοχρωματισμός των εξωτερικῶν και εσωτερικῶν τοίχων και διετηρήθη εκ του συνεργείου των ελαιοχρωματιστῶν μόνον ο Μ.Μ. διά την βαφήν εναπομεινασῶν ελαχίστων ἐπιφανειῶν μετὰ του υπεργολάβου Γ.Α., ότι την 7ην Μαΐου 1977, παρευρίσκοντο ἀμφοτέρω ἐπί της ἐξωτερικῆς προεξοχῆς του δώματος της οικοδομῆς, ἐχούσης πλάτος 1,10 μέτρων με τοιχεία 0,15 μ. εις το ἄκρον της, ἠσυχολούντο δε με τον ελαιοχρωματισμόν της ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας του σπηθαίου ὕψους 0,60 μ., ότι ο ελαιοχρωματισμός της ἐπιφανείας ταύτης του σπηθαίου ἦτο δυνατόν να γίνῃ και εκ του εσωτερικοῦ του δώματος, πλην ὅμως ο Γ.Α. και Μ.Μ. ἐπροτίμησαν ως ἐμπειροὶ τεχνίται να ἐκτελέσουν την εργασίαν ταύτην εκ της προεξοχῆς ἣ ὁποία εἶχεν ἐπαρκές πλάτος ἐν ὧσει του οποιου δεν ἐκινδύνευον να υποστούν ἱλιγγον, ἐφ' ὅσον εἰργάζοντο εις το εσωτερικόν μέρος της προεξοχῆς ταύτης, ότι ο Μ.Μ. προσέκρουσε μ' ὅλα ταῦτα διά του ποδός του ἐπί του τοιχείου της προεξοχῆς και ἐρρίφθη εις το κενόν, καταπεσών ἐπί του ἐδάφους, ἐνθα ἐτραυματίσθη σοβαρῶς, υποστάς κάταγμα του πρώτου σφυακοῦ σπονδύλου και της δεξιᾶς πηχεοκαρπικῆς και ότι το ἀποτέλεσμα τούτο δεν ὠφείλετο εις ἀμέλειαν τινός των αναιρεσιβλήτων, καθ' ὅσον ἡ ἐκτελεσθείσα εις το εσωτερικόν μέρος της προεξοχῆς του δώματος ἐργασία δεν ἦτο ἰδιαιτέρως ἐπικίνδυνος και δεν ἦτο ως εκ τούτου ἀναγκαῖος ο ἐφοδιασμός του παθόντος με ζώνην ασφαλείας, οὔτε ἀπαιτεῖτο ἡ τοποθέτησις ἐτέρου προστατευτικοῦ κατασκευάσματος εις το ἐξωτερικόν ἄκρον της προμνησθείσης προεξοχῆς, ἐφ' ὅσον ο παθὼν δεν εἰργάζετο εις τούτο. Μετὰ ταῦτα, το δικάσαν Εφετεῖον, κηρύξαν ἀθῶους τους αναιρεσιβλήτους της ἀποδοθείσης αυτοίς σωματικῆς βλάβης εξ αμελείας, συνισταμένης εις παράλειψιν των ὅπως ἐφοδιάσουν τον παθόντα με ζώνην ασφαλείας και τοποθετήσουν εις το ἄκρον του σπηθαίου σιδηρῶν κικκλίδωμα ἢ ἕτερον προστατευτικόν ἐμπόδιον, περιέλαβε την κατά το Σύνταγμα και το ἄρθρον 139 του Κ.Π.Δ. ἀπαιτούμενην ἐιδικήν και ἐμπεριστατωμένην αιτιολογίαν και ἐφήρμοσεν ὀρθῶς, χωρὶς να παραβιάσῃ ταῦτας εκ πлагίου, τας διαληφθείσας ἀνωτέρω διατάξεις των άρθρων 28 και 314 του Π.Κ. ἐν συνδυασμῶ προς τα ἄρθρα 2 § 1 και 26 § 2 του π.δ. 447/75 περί ασφαλείας των ἀπασχολουμένων εις τας οικοδομικὰς ἐργασίας, ἐξ ὧν προκύπτει σαφῶς ότι τα ικριώματα χρησιμοποιοῦνται υποχρεωτικῶς ἐφ' ὅσον αἱ ἐργασίαι δεν δύνανται να ἐκτελεσθοῦν ἀκινδύνως εις ὕψος ἀνω των δύο μέτρων τη βοήθεια κλιμάκων ἢ ἄλλων μέσων, αἱ δε ζῶναι ασφαλείας,

αίτινες δέον να είναι προσδεδεμένοι επί σταθερού σημείου, παρέχονται εις του εργαζομένους μόνον προς εκτέλεσιν ιδιαίτέρως επικινδύνων εργασιών. Τυγχάνει, όθεν, απορριπτός ως αβάσιμος κατ' αμφοτέρα τα σκέλη του ο 1ος λόγος αναιρέσεως.

Επειδή, κατά το άρθρον 469 του Κ.Ποιν. Δικ., το υπό τινος κατηγορουμένου ασκηθέν ένδικον μέσον έχει επεκτατικόν αποτέλεσμα υπέρ των μετ' αυτού συγκαταδικασθέντων εφ' όσον συντρέχει περίπτωσις συμμετοχής κατά την έννοιαν των άρθρων 45-47 του Ποινικού Κώδικος ή η ποινική τούτων ευθύνη εξαρτάται εκ της ευθύνης του ασκήσαντος το ένδικον μέσον, επί δε των εγκλημάτων εξ αμελείας, δεν είναι νοητή συμμετοχή. Εν προκειμένω, το δικάσαν Εφετείον, επιληφθέν εφέσεων ασκηθεισών εμπροθέσμως υπό των ήδη αναιρεσιβλήτων Γ.Λ., Γ.Κ. και Β.Φ. κατ' της υπ' αριθμ. 1250/78 καταδικαστικής αποφάσεως του Τριμελούς Πλημ/κειού Ρόδου και κηρύξαν αυτούς αθώους της αποδοθείσης αυτοίς σωματικής βλάβης εξ αμελείας, επεξέτεινε το ένδικον τούτο μέσον και υπέρ του μη ασκήσαντος έφεσιν Σ.Δ., συγκαταδικασθέντος διά το αυτό αδίκημα, κηρύξαν αυτόν αθών της κατηγορίας ταύτης. Ούτω πράξαν, το Δικαστήριον της ουσίας υπερέβη την εξουσίαν του, καταστήσαν αναιρετέαν την απόφασίν του κατά την αθωωτικήν ταύτην διάταξιν, συμφώνως προς το άρθρον 510 § 1 στοιχ. Θ' του Κ.Π.Δ., ενός μέλους του Δικαστηρίου έχοντες την γνώμην ότι, εν όψει της σκοπούμενης διά του άρθρου 469 του Κ.Π.Δ. μη εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, το υπ' ενός των συγκαταδικασθέντων ασκηθέν ένδικον μέσον επεκτείνεται και υπέρ του ετέρου, ουχί μόνον όταν συντρέχει περίπτωσις συμμετοχής τούτων κατά τας διατάξεις του Ποινικού Κώδικος, αλλά και όταν εισέτι ταυτίζονται κατά το περιεχόμενόν των, ως εν προκειμένω, αι συνιστώσαι την επιδειχθείσαν αμέλειαν πράξεις ή παραλείψεις των, εξ ων παρήχθη το αυτό εγκληματικόν αποτέλεσμα.

Η μη γενομένη δεκτή ως προς την τελευταίαν σκέψιν πρότασις του Αντιεισαγγελέως Αλ. Φλώρου έχει ως εξής:

"Ως δεύτερος λόγος αναιρέσεως προβάλλεται η υπέρβασις εξουσίας (άρθρ. 510 § 1 εδάφ. Θ Κ.Π.Δ.), η οποία έγκειται εις το ότι το εκδόν την προσβαλλομένην απόφασιν Τριμελές Εφετείον Δωδεκανήσου εκήρυξεν αθών και τον μη ασκήσαντα το ένδικον μέσον της εφέσεως κατηγορούμενον Σ.Δ., κατ' εφαρμογήν του άρθρου 469 Κ.Π.Δ., το οποίον εσφαλμένως ηρμήνευσε και εφήρμοσε, διότι - ως αναφέρεται εις την αίτησιν αναιρέσεως - κατά το άρθρον τούτο το υπ' ενός των κατηγορουμένων ασκηθέν ένδικον μέσον εκτείνεται και εις τους λοιπούς, εφ' όσον συντρέχει περίπτωσις συμμετοχής, κατά την έννοιαν των άρθρων 45-47 του Ποινικού Κώδικος, ή η ποινική ευθύνη κατηγορουμένου τινος εξαρτάται εκ της ποινικής ευθύνης του άλλου, τούθ' όπερ εν προκειμένω δεν συμβαίνει, δεδομένου ότι πρόκειται περί εγκλήματος εξ αμελείας, εις ο δεν νοείται συμμετοχή, έκαστος δε των υπαιτίων ίδιαν φέρει ποινικήν ευθύνην διά την τυχόν επιδειχθείσαν αμέλειάν του. Την άποψιν ταύτην έχει δεχθή και το υμέτερον Δικαστήριον διά των υπ' αριθμ. 13/1972, 1083/1974 και 653/1979 αποφάσεών του, δημοσιευθεισών εις τα Ποινικά Χρονικά Τόμ. ΚΒ' σελ. 300, ΚΕ' σελ. 315 και ΚΘ' σελ. 754, αντιστοίχως.

Όμως εκ της διατάξεως του προαναφερθέντος άρθρου 469 Κ.Π.Δ. σαφώς συνάγεται, ότι το υπό του ενός εκ των συγκαταδικασθέντων ασκηθέν ένδικον μέσον εκτείνεται και υπέρ του ετέρου, ο οποίος δεν ήσκησε τούτο, ουχί μόνον όταν συντρέχη περίπτωσις συμμετοχής τούτων εις το έγκλημα, κατά την έννοιαν των άρθρων 45-47 του Ποινικού Κώδικος, αλλά και όταν το έγκλημα ετελέσθη υπό πλειόνων εκ προθέσεως, χωρίς να συναποφασίσουν την τέλεσιν τούτου, ή εξ αμελείας, ήτοι η συμμετοχή νοείται υπό την ευρείαν έννοιάν της, δεδομένου μάλιστα ότι και εις τας περιπτώσεις αυτάς της παραουργίας, διά της εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως, εκπληρούται ο αυτός σκοπός, οίος και εις την πρώτην περίπτωσιν, ήτοι ο σκοπός της ίσης μεταχειρίσεως των κατηγορουμένων και, κυρίως, της μη εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων, ως υπεστήριξα και εις σχετικήν αγόρευσίν μου κατά το έτος 1977 ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Λαρίσης, δημοσιευθείσαν εις τα Ποινικά Χρονικά Τόμ. ΚΗ' σελ. 158 και 158, η έκδοσις δε τιοιούτων αποφάσεων προσκρούουσα εις το περί δικαίου κοινόν αίσθημα, μειοί το κύρος της Δικαιοσύνης. Την γνώμην ταύτην υποστηρίζει και η Καθηγήτρια της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη διά δύο μελετών της, λίαν εμπεριστατωμένων, αίτινες έχουν δημοσιευθή εις τα Ποινικά Χρονικά Τόμ. ΚΒ' σελ. 497-505 και ΚΗ' σελ. 177-183, ως και ο Εισαγγελεύς Εφετών κ. Σπυρ. Κανίνιας διά της υπ' αριθμ. 216/1974 διατάξεών του, εκδοθείσης υπ' αυτού υπό την τότε ιδιότητά του ως Αντιεισαγγελέως Εφετών Αθηνών και δημοσιευθείσης εις Ποινικά Χρονικά Τόμ. ΚΔ' σελ. 397.

Εν προκειμένω αν η προσβαλλομένη απόφασις του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου δεν αναιρεθή διά τον πρώτον λόγον, αναιρεθή δ' αύτη διά τον δεύτερον, θα παρατηρηθή το φαινόμενον να παραμείνη η καταδικη διά τον μη ασκήσαντα έφεσιν, ενώ θα καταστή αμετάκλητος η προαναφερθείσα απόφασις, διά της οποίας εκηρύχθησαν αθώοι οι ασκήσαντες έφεσιν κατά της υπ' αριθμ. 1250/1978 καταδικαστικής αποφάσεως του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ρόδου, καίτοι οι προταθέντες υπό τούτων λόγοι ήρμοζον και εις το πρόσωπον του μη ασκήσαντος τιοιούτον ένδικον μέσον κατά της εν λόγω αποφάσεως, δι' ης και ούτος κατεδικάσθη μετ' αυτών διά την αυτήν πράξιν. Αλλά και αν ακόμη αναιρεθή η προρρηθείσα

απόφασις και διά τους δύο λόγους αναιρέσεως, είναι δυνατόν να συμβή το ίδιο, διότι ενδέχεται να αθωωθούν και πάλιν υπό του Εφετείου οι ασκήσαντες έφεσιν. Τοιουτοτρόπως θα έχωμεν δύο αποφάσεις αντιφατικές επί της αυτής υποθέσεως, με τα αυτά πραγματικά περιστατικά δι' όλους τους κατηγορουμένους, πράγμα το οποίον ηθέλησεν ο Νομοθέτης να αποφευχθή διά της θεσπίσεως της διατάξεως του προαναφερθέντος άρθρου 469 του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας.

Κατόπιν των ανωτέρω ορθώς το Τριμελές Εφετείον Δωδεκανήσου επεξέτεινε διά της προσβαλλομένης αποφάσεώς του το υπό των Γ.Λ., Γ.Χ. και Β.Φ. ασκηθέν ένδικον μέσον της εφέσεως κατά της υπ' αριθμ. 1250/1978 καταδικαστικής επί σωματική βλάβη εξ αμελείας αποφάσεως του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ρόδου και υπέρ του μη ασκήσαντος έφεσιν Σ.Δ. συγκαταδικασθέντος διά το αυτό έγκλημα, και εκήρυξεν αυτόν αθών της εν λόγω κατηγορίας, όπως εκήρυξεν αθώους και τους προρρηθέντας τρεις πρώτους κατηγορουμένους, αφ' ου εδέχθη ότι οι υπό τούτων προταθέντες λόγοι ήρμοζον και εις το πρόσωπον του μη ασκήσαντος έφεσιν. Συνεπώς δέον ν' απορριφθή ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως".